ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 3ης Ιουνίου 1999 *

Στην υπόθεση C-211/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Landessozialgericht Niedersachsen (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Paula Gómez Rivero

και

Bundesanstalt für Arbeit,

υποστηριζόμενου από την

Bundesrepublik Deutschland,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο του πρώτου τμήματος και προεδρεύοντα του πέμπτου, C. Gulmann, D. A. O. Edward (εισηγητή), L. Sevón και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η P. Gómez Rivero, εκπροσωπούμενη από τον A. Nicolás, προϊστάμενο της υπηρεσίας κοινωνικών ασφαλίσεων του γενικού προξενείου της Ισπανίας στο Ανόβερο,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον H. Rotkirch, πρέσβη, προϊστάμενο της υπηρεσίας νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον P. Hillenkamp, νομικό σύμβουλο,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιουλίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 22ας Μαΐου 1997, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Ιουνίου 1997, το Landessozialgericht Niedersachsen υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν κατά την εκδίκαση διαφοράς μεταξύ της P. Gómez Rivero και του Bundesanstalt für Arbeit (Ομοσπονδιακού Γραφείου Εργασίας, στο εξής: Bundesanstalt), της οποίας αντικείμενο είναι η απόφαση διακοπής από την 1η Φεβρουαρίου 1995 της καταβολής στην P. Gómez Rivero των οικογενειακών επιδομάτων για τα δύο τέκνα της, με τη διατροφή των οποίων βαρύνεται.

Το κοινοτικό δίκαιο

3 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για μισθωτούς ή μη μισθωτούς που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη ή απάτριδες ή πρόσφυγες που κατοικούν στο έδαφος ενός κράτους μέλους, καθώς και για τα μέλη της οικογένειάς τους και για τους επιζώντες τους.»

4 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 προβλέπει τα εξής:

«Τα πρόσωπα που κατοικούν στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη και για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού υπόκεινται στις υποχρεώσεις και απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του, υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού.»

5 Το άρθρο 13, το οποίο ανήκει στον τίτλο ΙΙ, ο οποίος επιγράφεται: «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 14γ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή αν η επιχείρηση ή ο εργοδότης που το απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

(...)

στ) το άτομο στο οποίο η νομοθεσία κράτους μέλους παύει να έχει εφαρμογή, χωρίς η νομοθεσία άλλου κράτους μέλους να καταστεί εφαρμοστέα σ' αυτό σύμφωνα με έναν από τους κανόνες που αναφέρονται στα προηγούμενα στοιχεία ή με μία από τις εξαιρέσεις ή [με έναν από τους] ειδικούς κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 14 έως 17, υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτής και μόνο της νομοθεσίας.»

6 Το άρθρο 16 του κανονισμού 1408/71, το οποίο επιγράφεται: «Ειδικοί κανόνες για το προσωπικό που υπηρετεί στις διπλωματικές αποστολές και τις προξενικές υπηρεσίες καθώς και για το επικουρικό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», ορίζει τα εξής:

«1. Οι διατάξεις του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', ισχύουν για τα μέλη του προσωπικού που υπηρετεί στις διπλωματικές αποστολές ή τις προξενικές υπηρεσίες και για τους ιδιωτικούς οικιακούς βοηθούς που ευρίσκονται στην υπηρεσία των υπαλλήλων των αποστολών ή υπηρεσιών αυτών.

2. Πάντως, οι εργαζόμενοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οι οποίοι είναι υπήκοοι του κράτους μέλους που διαπιστεύει ή αποστέλλει, δύνανται να επιλέξουν

την εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους αυτού. Το δικαίωμα αυτό επιλογής δύναται να ασκείται εκ νέου στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους και δεν έχει αναδρομική ισχύ.

(...)»

7 Το άρθρο 13, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97 (στο εξής: κανονισμός 574/72), προβλέπει τα εξής:

«2. Ο ενδιαφερόμενος που ασκεί το δικαίωμα επιλογής πληροφορεί σχετικά τον φορέα που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, τη νομοθεσία του οποίου επέλεξε, ειδοποιώντας συγχρόνως τον εργοδότη του. Ο φορέας αυτός πληροφορεί, εφόσον είναι αναγκαίο, όλους τους υπόλοιπους φορείς του ίδιου κράτους μέλους, σύμφωνα με τις οδηγίες που δίδονται από την αρμόδια αρχή αυτού του κράτους μέλους.

3. Ο φορέας που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, τη νομοθεσία του οποίου επέλεξε ο ενδιαφερόμενος, του χορηγεί πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι υπάγεται στη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, επί όσο διάστημα αποσχολείται στη σχετική διπλωματική ή προξενική υπηρεσία ή προσωπική υπηρεσία υπαλλήλων της αποστολής ή της υπηρεσίας αυτής.»

Το γερμανικό δίκαιο

8 Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995 το δικαίωμα επί των οικογενειακών επιδομάτων για συντηρούμενα τέκνα ρυθμιζόταν στη Γερμανία από τον Bundeskindergeldgesetz της 31ης Ιανουαρίου 1994 [ομοσπονδιακό νόμο περί οικογενειακών επιδομάτων για

συντηρούμενα τέκνα, *BGBl.* (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Γερμανίας) I, 1994, σ. 169, στο εξής: BKGG]. Το άρθρο 1 του εν λόγω νόμου είχε ως εξής:

«1. Δυνάμει των διατάξεων του παρόντος νόμου, δικαίωμα επί επιδόματος τέκνου έχει (...)

1. όποιος κατοικεί ή διαμένει συνήθως εντός του κατά τόπο πεδίου εφαρμογής του παρόντος νόμου (...).

(...)

3. Ο παρών νόμος δεν παρέχει δικαιώματα στους αλλοδαπούς, εκτός αν τους έχει χορηγηθεί γενική άδεια διαμονής ή άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου (...).»

9 Από την 1η Ιανουαρίου 1996 τα οικογενειακά επιδόματα για συντηρούμενα τέκνα χορηγούνται δυνάμει του Einkommensteuergesetz της 11ης Οκτωβρίου 1995 (νόμου περί φορολογίας εισοδήματος, *BGBl.* I, 1995, σ. 1250). Το άρθρο 62 του εν λόγω νόμου προβλέπει τα εξής:

«1. Δυνάμει του παρόντος νόμου δικαιούται επίδομα τέκνου για τα τέκνα του, υπό την έννοια του άρθρου 63, όποιος

1. κατοικεί ή διαμένει συνήθως εντός της εθνικής επικράτειας (...).

(...)

2. Οι αλλοδαποί δεν δικαιούνται επιδόματα τέκνων, εκτός αν τους έχει χορηγηθεί γενική άδεια διαμονής ή άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου (...).»

Η διαφορά της κύριας δίκης

10 Η P. Gómez Rivero και ο σύζυγός της είναι Ισπανοί υπήκοοι που κατοικούν στη Γερμανία. Ο Gómez Rivero εργάζεται στο ισπανικό γενικό προξενείο στο Ανόβερο, ενώ η P. Gómez Rivero δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, πλην της ήσσονος σημασίας επαγγελματικής απασχολήσεώς της ως οικιακής βοηθού, για την οποία δεν είναι υποχρεωτική η ασφάλιση.

11 Κατόπιν της αποφάσεως του Gómez Rivero να επιλέξει, βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, την υπαγωγή του στην ισπανική νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως (στο εξής: άσκηση του δικαιώματος επιλογής), το Bundesanstalt διέκοψε από την 1η Φεβρουαρίου 1995 την καταβολή στην P. Gómez Rivero των οικογενειακών επιδομάτων που της κατέβαλλε προηγουμένως για τα δύο τέκνα της.

12 Το Bundesanstalt, κρίνοντας ότι η άσκηση του δικαιώματος επιλογής από τον Gómez Rivero παράγει αποτελέσματα και για τη σύζυγό του, υποστηρίζει ότι η γερμανική νομοθεσία έπαυσε να εφαρμόζεται επί της P. Gómez Rivero κατόπιν της ασκήσεως του ανωτέρω δικαιώματος. Κατά συνέπεια, το Bundesanstalt θεωρεί ότι, αν και στην περίπτωση της P. Gómez Rivero πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις χορηγήσεως οικογενειακών επιδομάτων για συντηρούμενα τέκνα στη Γερμανία, πλην της προϋποθέσεως περί υπαγωγής στη σχετική γερμανική νομοθεσία, η P. Gómez Rivero δεν δικαιούται πλέον τα οικογενειακά αυτά επιδόματα.

13 Ούτε η P. Gómez Rivero ούτε ο σύζυγός της λαμβάνουν, κατά την ισπανική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως, οικογενειακά επιδόματα για συντηρούμενα τέκνα, διότι το εισόδημα της οικογένειας υπερβαίνει το προβλεπόμενο ανώτατο όριο.

14 Το Landessozialgericht Niedersachsen, ενώπιον του οποίου προσέφυγε η P. Gómez Rivero κατά της αποφάσεως του Bundesanstalt, φρονεί ότι τα οικογενειακά επιδόματα που ελάμβανε η P. Gómez Rivero για τα τέκνα της εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, διότι πρέπει να χαρακτηρισθούν ως «οικογενειακές παροχές» υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο η', του εν λόγω κανονισμού. Επιπλέον, το εν λόγω εθνικό δικαστήριο φρονεί ότι η επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης εξαρτάται από το ζήτημα αν η γερμανική νομοθεσία περί οικογενειακών επιδομάτων έχει εφαρμογή επί της P. Gómez Rivero, η δε λύση του ζητήματος αυτού εξαρτάται από το αν η άσκηση του δικαιώματος επιλογής από τον Gómez Rivero παράγει έννομα αποτελέσματα σε σχέση με τη σύζυγό του, μολονότι η σύζυγός του δεν συγκατατέθηκε για την άσκηση αυτού του δικαιώματος επιλογής.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Το Landessozialgericht Niedersachsen αποφάσισε, λόγω των αμφιβολιών του ως προς την ορθή ερμηνεία του άρθρου 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η απόφαση ενός μέλους του προσωπικού μιας προξενικής υπηρεσίας να επιλέξει, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, την εφαρμογή της νομοθεσίας του διαπιστεύοντος ή αποστέλλοντος κράτους μέλους, του οποίου έχει την ιθαγένεια, αποτελέσματα συγχρόνως και για τον/την σύζυγο που δεν υπηρετεί στην προξενική υπηρεσία, αλλ' είναι επίσης υπήκοος του εν λόγω κράτους μέλους,

ή

η νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους έχει εφαρμογή στον σύζυγο μόνον εφόσον επιλέξει και ο ίδιος την εφαρμογή της;

2) Σε περίπτωση κατά την οποία η επιλογή του υπηκόου ενός κράτους μέλους ο οποίος υπηρετεί στην προξενική υπηρεσία του κράτους αυτού παράγει συγχρόνως αποτελέσματα για τον/την σύζυγό του: Αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της επιλογής περί εφαρμογής της νομοθεσίας του κράτους μέλους που διαπιστεύει ή αποστέλλει το προσωπικό της προξενικής υπηρεσίας η συναίνεση ή η καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο συμμετοχή του/της συζύγου στην επιλογή αυτή;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

16 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι το δικαίωμα επί οικογενειακής παροχής μπορεί να αποκτάται από τον ενδιαφερόμενο είτε υπό την ιδιότητά του ως μισθωτού ή μη μισθωτού εργαζομένου είτε υπό την ιδιότητά του ως μέλους της οικογένειας εργαζομένου είτε λόγω της κατοικίας του εντός του εδάφους του οικείου κράτους μέλους και ανεξάρτητα από την υπαγωγή του σε ορισμένο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ή από την υπαγωγή του συζύγου του ή του συγγενούς του σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως.

17 Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης είναι το επίδομα τέκνου που χορηγείται σε οποιονδήποτε βαρύνεται με τη συντήρηση τέκνου και κατοικεί νομίμως στη Γερμανία, ανεξάρτητα από την υπαγωγή του ή την υπαγωγή του συζύγου του ή του συγγενούς του σε ορισμένο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως.

18 Επομένως, το πρώτο ερώτημα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο θέτει κατ' ουσίαν το ζήτημα αν η απόφαση ενός μέλους του προσωπικού

μιας προξενικής υπηρεσίας να επιλέξει, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, την εφαρμογή της νομοθεσίας του αποστέλλοντος κράτους μέλους, του οποίου έχει την ιθαγένεια, έχει ως αποτέλεσμα ότι ο/η σύζυγός του δεν μπορεί πλέον να αξιώσει τη χορήγηση οφέλους κοινωνικής ασφαλίσεως που του παρέχεται, κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους εντός του οποίου κατοικεί, ανεξάρτητα από την ασφαλιστική κάλυψη του συζύγου του.

19 Η P. Gómez Rivero υποστηρίζει ότι η άσκηση του δικαιώματος επιλογής από τον σύζυγό της δεν επιτρέπεται να έχει ως αποτέλεσμα να στερηθεί η ίδια τα δικαιώματα επί των οικογενειακών παροχών που της καταβάλλονταν μέχρι την 1η Φεβρουαρίου 1995, καθόσον ο κανονισμός 1408/71 μπορεί ενδεχομένως να διευρύνει την κατηγορία των προσώπων προς τα οποία χορηγούνται οι οικογενειακές παροχές, αλλ' όχι να την περιορίσει.

20 Η Φινλανδική Κυβέρνηση φρονεί ότι η νομοθεσία που εφαρμόζεται στα μέλη της οικογένειας μισθωτού εργαζομένου προσδιορίζεται, κατά κανόνα, με βάση τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στον ίδιο τον μισθωτό εργαζόμενο. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος αυτός έχει ασκήσει το δικαίωμά του προς επιλογή, διότι τα μέλη της οικογένειάς του δεν έχουν αυτοτελές δικαίωμα επιλογής της νομοθεσίας στην οποία θα υπαχθούν. Κατά συνέπεια, η απόφαση του Gómez Rivero να επιλέξει την εφαρμογή της ισπανικής νομοθεσίας παράγει αποτελέσματα και για τη σύζυγό του.

21 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 είναι μία από τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού που εφαρμόζονται μόνο στους ίδιους τους εργαζομένους και όχι στα μέλη της οικογένειάς τους. Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι η άσκηση του δικαιώματος επιλογής από τον Gómez Rivero δεν παράγει έννομα αποτελέσματα για τη σύζυγό του και ότι η σύζυγός του δεν έχει η ίδια το δικαίωμα επιλογής που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.

22 Επισημαίνεται ευθύς εξαρχής ότι το άρθρο 16 του κανονισμού 1408/71 συνιστά ειδικό κανόνα, ο οποίος παρεκκλίνει από τον γενικό κανόνα του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού. Σύμφωνα με τον γενικό αυτό κανόνα, το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος

άλλου κράτους μέλους. Αντίθετα, το άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 μπορεί να έχει ως συνέπεια την εφαρμογή της νομοθεσίας κοινωνικής ασφαλίσεως άλλου κράτους μέλους και όχι του κράτους στο έδαφος του οποίου ασκείται η επαγγελματική δραστηριότητα.

23 Από το γράμμα του άρθρου 16 του κανονισμού 1408/71 προκύπτει ότι το δικαίωμα επιλογής που προβλέπεται στο άρθρο αυτό αποτελεί δικαίωμα των μελών του προσωπικού που υπηρετεί στις διπλωματικές αποστολές ή τις προξενικές υπηρεσίες και των ιδιωτικών οικιακών βοηθών που βρίσκονται στην υπηρεσία των υπαλλήλων των αποστολών ή υπηρεσιών αυτών. Στο άρθρο αυτό, όπως άλλωστε και στο άρθρο 13 του κανονισμού 574/72, δεν γίνεται καμία μνεία των μελών της οικογένειας του δικαιούχου.

24 Εντούτοις, η απόφαση ενός μέλους του προσωπικού διπλωματικής αποστολής ή προξενικής υπηρεσίας να ασκήσει ή να μην ασκήσει το δικαίωμα επιλογής υπέρ της νομοθεσίας του αποστέλλοντος κράτους έχει άμεσες συνέπειες για την έκταση των δικαιωμάτων που παρέχονται στα μέλη της οικογένειας του εργαζομένου λόγω της ασφαλιστικής καλύψεως του εργαζομένου αυτού, ανάλογα με το αν ο εργαζόμενος υπάγεται στη νομοθεσία του αποστέλλοντος κράτους ή του κράτους στο οποίο αποστέλλεται.

25 Εντούτοις, η άσκηση του δικαιώματος επιλογής δεν επιτρέπεται να στερεί από τα μέλη της οικογένειας του εργαζομένου τα οφέλη κοινωνικής ασφαλίσεως που τους παρέχει, ανεξάρτητα από την ασφαλιστική κάλυψη του ίδιου του εργαζομένου, η νομοθεσία του κράτους μέλους εντός του οποίου κατοικούν.

26 Όπως δέχθηκε το Δικαστήριο με την απόφαση της 17ης Ιουνίου 1975, 7/75, Κύριος και Κυρία F. (Συλλογή τόμος 1975, σ. 195, σκέψη 16), από το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, το οποίο ορίζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, προκύπτει, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, το οποίο καθιερώνει τη θεμελιώδη αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, ότι τα μέλη της οικογένειας ενός εργαζομένου που δεν έχουν ασκήσει ποτέ και δεν ασκούν επαγγελματική ή άλλης φύσεως μισθωτή δραστηριότητα που να αναφέρεται στον τίτλο ΙΙ του ίδιου κανονισμού υπάγονται στη νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους κατοικίας τους υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους του κράτους αυτού.

27 Πρέπει να προστεθεί ότι, αν το μέλος της οικογένειας του εργαζομένου ασκεί το ίδιο μισθωτή δραστηριότητα εντός κράτους μέλους, υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους αυτού σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71.

28 Σε περίπτωση κατά την οποία τόσο ο εργαζόμενος που έχει ασκήσει το δικαίωμά του προς επιλογή βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού 1408/71 όσο και ο σύζυγός του μπορούν να αξιώσουν τη χορήγηση των ίδιων οικογενειακών παροχών για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας, ο μεν πρώτος στο κράτος μέλος του οποίου έχει την ιθαγένεια λόγω της επιλογής του και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 73 του εν λόγω κανονισμού, ο δε άλλος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους της κατοικίας του, πρέπει να εφαρμόζονται οι κανόνες περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως των παροχών.

29 Συναφώς το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι το δικαίωμα οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων που οφείλονται κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους, σύμφωνα με την οποία η κτήση αυτού του δικαιώματος παροχών ή επιδομάτων δεν εξαρτάται από όρους ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας, αναστέλλεται όταν, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου και για το ίδιο μέλος της οικογένειας, οφείλονται παροχές κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, και τούτο μέχρι του ποσού των παροχών αυτών.

30 Συνεπώς στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απόφαση ενός μέλους του προσωπικού μιας προξενικής υπηρεσίας να επιλέξει, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, την εφαρμογή της νομοθεσίας του αποστέλλοντος κράτους μέλους, του οποίου έχει την ιθαγένεια, δεν έχει ως αποτέλεσμα ότι ο/η σύζυγός του δεν μπορεί πλέον να αξιώσει τη χορήγηση οφέλους κοινωνικής ασφαλίσεως που του παρέχεται, κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους εντός του οποίου κατοικεί, ανεξάρτητα από την ασφαλιστική κάλυψη του συζύγου του.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

31 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, δεν χρειάζεται να δοθεί απάντηση στο δεύτερο.

Επί των δικαστικών εξόδων

32 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Φινλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 22ας Μαΐου 1997 το Landessozialgericht Niedersachsen, αποφαίνεται:

Η απόφαση ενός μέλους του προσωπικού μιας προξενικής υπηρεσίας να επιλέξει, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικο-

γενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, την εφαρμογή της νομοθεσίας του αποστέλλοντος κράτους μέλους, του οποίου έχει την ιθαγένεια, δεν έχει ως αποτέλεσμα ότι ο/η σύζυγός του δεν μπορεί πλέον να αξιώσει τη χορήγηση οφέλους κοινωνικής ασφαλίσεως που του παρέχεται, κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους εντός του οποίου κατοικεί, ανεξάρτητα από την ασφαλιστική κάλυψη του συζύγου του.

Jann Gulmann Edward

Sevón Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Ιουνίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

J.-P. Puissochet